

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 13

Рівне - 2019

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 13. – Рівне: РДГУ, 2019. – 169 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 30 травня 2019 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

2. Бех І.Д. «Психологічні закономірності особистості в ранній юності// І.Д. Бех //Виховання особистості: У 2 кн. – К.,1, 2003.– 101с.
3. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта / Д. Гоулман, Г. Бояцис, Э. Макки. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2008. – 301 с.
4. Вахрушева Л.Н. Выраженность структурных и качественных характеристик эмоционального интеллекта на этапе юности и ранней взрослости: дис. канд. психол. наук: 19.00.03 / Вахрушева Людмила Николаевна – Москва, 2011. – 202 с.
5. Кон И.С. «Психология юношеского возраста:И.С. Кон.- М.:Просвещение, 1999.- 175с.
6. Кулагина И.Ю. «Возрастная психология: Полный жизненный цикл развития до поздней зрелости»/И.Ю. Кулагина.// учеб. Пособие для студ. вузов.-М.:Сфера, Юрайт-М, 2001.-464с.

УДК [159.922.76:616.896]:159.9.019.4

**КОРЕКЦІЯ АУТИЧНОГО ПОВЕДІНКОВОГО СПЕКТРУ
ПРОЯВІВ МЕТОДАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ**

Кужель Наталія, здобувач ОС «бакалавр», РДГУ

Керівник: Назаревич В.В. кандидат психологічних наук, доцент

Аутичні діти багато років були позбавлені доступних для інших осіб форм медико-психолого-педагогічної допомоги, оскільки аутизм є надзвичайно складною проблемою як у теоретичному, так і в практичному значенні. Проблема аутизму зумовлена не лише високою частотою даної важкої патології розвитку, але і великим відсотком інвалідності дітей.

Причиною цієї патології є відсутність надання комплексної медико-психолого-педагогічної допомоги дітям з аутичним спектром і недостатній соціально-психологічний вплив на мікросередовище у якому вони знаходяться.[1]

Проблема аутизму вивчалась і висвітлювалася в науковій, медичній, психологічній і педагогічній літературі. Цією проблематикою займалися (Багрій Я.Т., Марценківський І.А., Островська К.О., Романчук О.І., Смоляр Г.Г., Тарасун В.В., Хворова Г.М., Чуприков А.П., Шульженко Д.І. та ін.). При цьому слід зазначити, що на сьогодні немає загальноприйнятих теоретико-методологічних підстав стосовно вивчення особливостей порушень різних структур та функцій психіки у разі аутизму, а також – взаємозв'язку між ними.

Ранній дитячий аутизм(класичний аутизм, або синдром Каннера)-це відхилення в психічному розвитку дитини ,яка має не одну дисфункцію. Аутизм є комплексним порушенням. Основним проявом аутизму є порушення спілкування дитини з навколишнім світом.

Корекція-це спеціально організований педагогічний процес ,спрямований на послаблення ,а в подальшому на подолання недоліків розвитку ,запобігання їм та сприяння розвиткові дитини з особливими потребами в цілому з метою максимального наближення до норми.[2]

У системі спеціальної освіти розглядається корекційно-розвивальна робота, основними принципами якої є : корекційно-розвивальна спрямованість навчання й виховання; системний підхід до здійснення корекційного впливу на розвиток учнів; зв'язок корекційної роботи з життям і практикою; реалізація корекційної роботи в усіх ланках навчально-виховного процесу.

У цілому для досягнення позитивних результатів у корекційній роботі необхідно: здійснювати цілеспрямований системний вплив на діяльнісні ,змістовні, особистісні компоненти інтелектуального розвитку дитини; забезпечувати адаптацію педагогічних засобів до особливостей розумового розвитку і направляти такі засоби на його позитивну корекцію; поєднувати практичні, наочні, словесні методи навчання; створювати спеціальні умови для постійного збільшення успіхів школярів під час виконання пізнавальних завдань ,що відповідають рівню труднощів їх зони комфорту [3].

Арт терапія – це напрям психології призначений допомогти клієнту усвідомити свій внутрішній стан шляхом створення ним візуального образу, метафор, символів (арт-терапевтичного продукту). Вона одночасно вирішує діагностичні та терапевтичні завдання.

Діагноз аутизм чи розлади аутичного спектра збільшує ризик появи деяких форм важкої поведінки (агресивної та нищівної, самопошкодженнь) у дітей із розумовою відсталістю. За даними статистичних досліджень, проблемна поведінка 13-30 % дітей із РАС вимагає спеціалізованої допомоги.

Проблемна поведінка дитини має ряд специфічних ознак, що зумовлюють її дезадаптаційність та є джерелом особливих труднощів як для сімейного так і педагогічного середовища.[4]

Сьогодні існує значна кількість різноманітних психолого-педагогічних підходів, терапевтичних програм ,що надають допомогу дітям із РАС та займаються корекцією їх проблемної поведінки.

Чимало з них засвідчили свою ефективність та приносять хороші результати при їх впровадженні ,що потребує інтенсивної співпраці із усіма членами родини аутичної дитини.

Виходячи з аналізу всього вищесказаного можна зробити висновок, що проблема корекції аутично поведінкового спектру знайшла широке відображення в психолого-педагогічній літературі. Корекційна робота повинна проводитись не на ізольованих від навчальних програм спеціальних уроках, а в усьому процесі навчання і виховання дитини через використання спеціальних педагогічних прийомів.

Список використаних джерел;

1. Кондратьева С.Ю. Ранний детский аутизм .Вопросы, проблемы, методические рекомендации / С.Ю Кондратьева, Н.В. Зенченко, О.В Тарасова. –2013.—С.34-43.
2. Рудик О. С. Коррекционная работа с аутичным ребенком: метод. пособие / Рудик О. С. — М.. ВЛАДОС, 2015. — 189 с.
3. Гриш, Н. І. Дитина з аутизмом. Особливості адаптації, навчання та педагогічної корекції/ Н.І.Гриш //Дитина з особливими потребами .Інклюзивна освіта .Дефектологія .Корекційна робота.-2016.-№8. – С.4-7.
4. Мадонова Е.Н Арт терапия в решении задач психологической коррекции/Е.Н. Мадонова //Журнал прикладной психологии.-2005.- № 5.-С.25-29.

УДК 159.922.72

САМООЦІНКА ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Лавренчук Катерина, здобувач ОС «бакалавр», РДГУ

Керівник: Хунавцева Н.О., кандидат психологічних наук, доцент

На думку Л. Виготського, саме в молодшому шкільному віці починає складатися самооцінка дитини, яка опосередковує її ставлення до себе, інтегрує досвід її діяльності та спілкування з іншими людьми. Це є найважливішою властивістю особистості, що забезпечує контроль за власною діяльністю з точки зору нормативних критеріїв, організацію своєї поведінки відповідно до соціальних норм.

У теорії особистісно-орієнтованої освіти відзначається, що формування самооцінки дитини здійснюється через її відносини зі світом, з іншими людьми із самим собою, в яких виявляються особистісні функції учня, орієнтації (індивідуальний світогляд); змістоутворення (визначення системи особистісних розумінь), критики(у відношенні пропонуваного з за меж цінностей і норм), Забезпечення творчого характеру значимої діяльності, самореалізації(прагнення до пізнання власного "Я" оточуючими) [1].

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Структурний аналіз кар'єрного самовизначення особистості майбутнього психолога	4
Артемова О. Динаміка ціннісно-сислової сфери майбутніх психологів у процесі професійного навчання.....	6
Базилюк О. Творчий потенціал особистості як передумова її професійної самореалізації	8
Бігун Л. Психологічні особливості формування лідерських якостей у майбутніх психологів	11
Блищик Ю. Психологічні особливості адаптації до шкільного навчання людей з обмеженими можливостями	12
Болюх Т. Формування професійної ідентичності в студентському віці	15
Валага О. Формування Я-образу крізь призму професійної спрямованості у старшокласників	17
Воронко В. Дослідження і корекція перфекціонізму серед студентства	19
Гесаль О. Самоповага як чинник академічної успішності старшокласника	22
Главінська Е.С. Малюноква терапія як ефективний метод подолання агресивності молодших школярів	24
Гойко Я. Переживання як критерій об'єктивації емоційної сфери особистості	25
Головенко А. Психологічна готовність молоді до шлюбу	27
Голубчикова М. Психологічні аспекти сексуальності сучасної молоді	29
Гордійчук К. Експериментальне дослідження психологічних особливостей особистісно-професійного становлення старшокласників	31
Джеджера О. Індивідуальні особливості емоційного переживання студентами екзаменаційного стресу	33
Дідус Т. Феномен смисложиттєвих орієнтацій особистості	35
Євтушок Б. Використання казкотерапії у психологічній допомозі дітям, які переживають горе	38
Забегаліна Д. Основні психологічні детермінанти й чинники виникнення та розвитку тривожності і страху у підлітковому віці	40
Загуляєва В. Особливості міжособистісних взаємин з ровесниками у підлітковому віці	43
Зайцева О. Відмінності у структурі мотивації вибору професії мешканців міст і сіл	44
Зайченко І. Роль комунікативних здібностей у процесі формування особистості старшокласників	47
Зелена І. Соціальна адаптація військовослужбовців та їх сімей	49

Каламбет А. Інклюзивна свідомість людей в сучасному суспільстві	52
Капуцьян Я. Комунікативний вплив ЗМІ як чинник зміни особистісних настановлень	54
Кобзар З. Фактори розвитку агресивності у студентів	56
Ковальчук М. Психологічні особливості самооцінки у студентів	58
Комарніцька О. Психологічні особливості відповідальності у юнацькому віці	56
Корчак А. Психологічні особливості психосоматичних проявів особистості в умовах емоційної напруги	62
Крук С. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в юнацькому віці	65
Кужель Н. Корекція аутичного поведінкового спектру проявів методами арт-терапії у дітей з особливими потребами	67
Лавренчук К. Самооцінка як психологічний феномен	69
Максимчук І. Особливості каузальної атрибуції в ситуації міжособистісного конфлікту (на матеріалі дослідження старшокласників)	71
Мартинюк А. Діагностика емоційного стану старшокласників перед ЗНО	73
Мартинюк Т. Дослідження і корекція фрустраційних станів у студентів	75
Мельник А. Індивідуально-стильові чинники переваг у застосуванні способів психологічного захисту	78
Мельник І. Вплив емоційних станів страху на особистість студентів	81
Миколайчук Ю. Основні аспекти вивчення емпатії у психологічній науці	84
Миркун Н. Вікові особливості точності та адекватності міжособистісного сприймання	86
Мислінчук Ю. Психоаналіз чинників формування низької самооцінки у юнацькому віці	89
Михайлова І. Дослідження психологічних особливостей динаміки впливу самосвідомості на ставлення особистості до себе та соціуму	91
Михайлова Т. Індивідуально-психологічні чинники агресивності молодших школярів	94
Новорок А. Психологічні особливості дослідження емоційно-вольових якостей молодшого школяра	96
Остапчук К. Психологічні особливості самооцінки у підлітків	98
Остігова А. Вікові особливості змісту стереотипів соціального сприймання	101
Павлусь В. Психологічні особливості ціннісно-мотиваційної сфери в юнацькому віці	103
Петренко А. Дослідження і корекція конфліктної поведінки серед студентів	105

Петрова-Ніколайчук О. Особливості прийняття рішень старшокласниками в ситуаціях морального вибору	108
Покотило Б. Психологічний супровід інклюзивних дітей	110
Пошковська А. Психологічні особливості креативного мислення молодших школярів	112
Романюк О. Розвиток емпатії практичних психологів в процесі професійного становлення	114
Савуляк В. Групове фокусоване інтерв'ю у контексті практичної підготовки майбутніх психологів	118
Савуляк В. Копінг-стратегії студентської молоді: особливості, шляхи корекції	119
Семенюк О. Психологічні особливості формування мотиваційного компонента моделі підготовки юнаків до трудової діяльності	121
Синчук Т. Психологічні чинники соціально-психологічної адаптації студентів-психологів	122
Сімчук А. Подолання невпевненості в стресових ситуаціях	124
Скалка І. Психологічні особливості розвитку емоційної сфери сучасних підлітків	126
Слабецька Д. Психологічні чинники конфліктів у студентській академічній групі	128
Сочинська Р. Психологічний зміст та структура творчого потенціалу особистості	130
Сукнацька А. Психологічні детермінанти подолання почуття самотності в юнацькому віці	133
Сульжук Т. Захисні механізми психіки у підлітків з девіантною поведінкою	135
Тарадайник Д. Дослідження і розвиток рефлексії у юнацькому віці	138
Хомич В. Фактори формування соціально-психологічного клімату в студентській групі	141
Хомік Т. Теоретичні аспекти проблеми формування стресостійкості юнаків	142
Хрипонюк І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	144
Чалайдюк К. Готовність майбутніх психологів до професійної діяльності: теоретичний аналіз проблеми	146
Чмуневич Н. Особливості розуміння феномену свободи в підлітковому та юнацькому віці	148
Шатковська О. Вплив гендерних стереотипів на особливості спілкування сучасної молоді	151

Шахрайчук І. Феномен поняття «ціннісні орієнтації» у психологічній науці	152
Шевлюк В. Психологічні особливості переживання почуття самотності у юнацькому віці	154
Шевчук О. Психологічні особливості прояву сором'язливості у юнацькому віці	157
Шоха Т. Особливості розвитку мотиваційної сфери молодших школярів	160
Шумак Ю. Особливості міжособистісної взаємодії в групах дітей з особливими потребами	162
Якимчук М. Психологічні аспекти прийняття рішень при виборі майбутньої професії студентів-психологів	163

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 13

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 2.06.2019 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 9,7. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету